

30-Aprel, 2026-yil

**ZAMONAVIY TARAQQIYOT SHAROITIDA YOSHLAR BANDLIGINI
TA’MINLASHDA O’ZINI O’ZI BOSHQARISH ORGANLARI FAOLIYATINI
TAKOMILLASHTIRISH MEXANIZMLARI**

Burxanova Mohinur

O’ZMU magistranti

Annotatsiya: *Mazkur maqolada zamonaviy taraqqiyot sharoitida yoshlar bandligini ta’minlashda o’zini o’zi boshqarish organlari faoliyatini takomillashtirish mexanizmlari tahlil qilingan. Unda mahalla institutlarining roli, raqamli texnologiyalar, davlat-xususiy sheriklik va innovatsion yondashuvlar asosida yoshlar bandligini oshirish yo’llari yoritilgan.*

Kalit soʻzlar: *yoshlar bandligi, mahalla, o’zini o’zi boshqarish organlari, mexanizmlar, raqamli iqtisodiyot, bandlik siyosati, innovatsiya, tadbirkorlik*

Abstract: *This article examines the mechanisms for improving the activities of self-government bodies in ensuring youth employment in the context of modern development. It highlights the role of local community institutions, digital technologies, public-private partnerships, and innovative approaches in enhancing youth employment.*

Keywords: *youth employment, self-government bodies, mahalla, mechanisms, digital economy, employment policy, innovation, entrepreneurship*

KIRISH

Bugungi kunda jahon miqyosida kechayotgan globallashtirish jarayonlari, raqamli iqtisodiyotning jadal rivojlanishi hamda mehnat bozoridagi keskin oʻzgarishlar yoshlar bandligini ta’minlash masalasiga yangicha yondashuvlarni talab etmoqda. Aholining muhim qismini tashkil etuvchi yoshlarning iqtisodiy faolligini oshirish, ularni barqaror daromad manbalariga ega qilish har bir davlatning strategik vazifalaridan biri hisoblanadi.

Oʻzbekiston sharoitida ham yoshlar bandligini ta’minlash davlat siyosatining ustuvor yoʻnalishlaridan biri sifatida belgilangan. Bu borada ayniqsa oʻzini oʻzi boshqarish organlari -mahalla fuqarolar yigʻinlarining roli tobora ortib bormoqda. Chunki ular aholiga eng yaqin boʻlgan tizim sifatida yoshlarning muammolarini bevosita oʻrganish va ularni hal etishda muhim vosita hisoblanadi. Shu sababli zamonaviy taraqqiyot sharoitida ushbu organlar faoliyatini takomillashtirish mexanizmlarini ishlab chiqish dolzarb ilmiy-amaliy ahamiyat kasb etadi.

Asosiy qism. Zamonaviy taraqqiyot sharoitida yoshlar bandligini ta’minlash masalasi an’anaviy yondashuvlardan farqli ravishda kompleks va tizimli mexanizmlarni talab etadi. Raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi, yangi kasblarning paydo boʻlishi hamda mehnat bozoridagi raqobatning kuchayishi yoshlarni zamonaviy bilim va koʻnikmalar bilan ta’minlashni zarur etmoqda. Shu nuqtai nazardan, oʻzini oʻzi boshqarish organlari faoliyati

“ZAMONAVIY DUNYODA SUN’IY IDROKNING RIVOJLANISHI: YANGI DAVR MUAMMOLARI VA YANGI YECHIMLAR JURNALI”

30-Aprel, 2026-yil

nafaqat ijtimoiy qo‘llab-quvvatlash, balki iqtisodiy faollikni rag‘batlantirishga ham qaratilishi lozim.

Yoshlar bandligini ta‘minlashda samarali mexanizmlardan biri - bu “mahallabay” ishlash tizimi hisoblanadi. Ushbu yondashuv orqali har bir hudud kesimida yoshlarning ehtiyojlari, qiziqishlari va muammolari chuqur o‘rganilib, ularga individual yechimlar taklif etiladi. Natijada, bandlikni ta‘minlash jarayoni umumiy emas, balki manzilli va natijador tus oladi.

Shuningdek, zamonaviy sharoitda raqamli texnologiyalarni keng joriy etish muhim mexanizmlardan biri hisoblanadi. Elektron mehnat birjalari, onlayn ish qidirish platformalari hamda masofaviy ta‘lim tizimlari orqali yoshlarning bandlik imkoniyatlarini kengaytirish mumkin. Bu esa o‘z navbatida, hududiy cheklovlarni kamaytirib, yoshlarning global mehnat bozoriga chiqishiga imkon yaratadi.

O‘zini o‘zi boshqarish organlari faoliyatini takomillashtirishning yana bir muhim mexanizmi - bu davlat va xususiy sektor o‘rtasidagi hamkorlikni kuchaytirishdir. Xususan, tadbirkorlik subyektlari bilan hamkorlikda yoshlar uchun yangi ish o‘rinlarini yaratish, ularni amaliyotga jalb etish hamda “ustoz-shogird” tizimini rivojlantirish orqali bandlikni oshirish mumkin. Shu bilan birga, tijorat banklari orqali imtiyozli kreditlar ajratish mexanizmi ham yoshlarni tadbirkorlik faoliyatiga keng jalb etishda muhim rol o‘ynaydi.

Bundan tashqari, kasb-hunar o‘rgatish tizimini takomillashtirish ham muhim ahamiyatga ega. Mehnat bozorida talab yuqori bo‘lgan kasblar bo‘yicha qisqa muddatli o‘quv kurslarini tashkil etish, yoshlarni zamonaviy kasblarga yo‘naltirish orqali ularning raqobatbardoshligini oshirish mumkin. Bu jarayonda mahallalar yoshlarni aniqlash, yo‘naltirish va monitoring qilish vazifalarini samarali amalga oshiradi.

Shu bilan birga, faoliyatni takomillashtirish mexanizmlari qatorida monitoring va baholash tizimini kuchaytirish ham muhimdir. Amalga oshirilayotgan dasturlar samaradorligini tahlil qilish, natijalarga asoslangan boshqaruvni joriy etish orqali mavjud kamchiliklarni o‘z vaqtida aniqlash va bartaraf etish mumkin bo‘ladi.

Ammo, amaliyotda ayrim muammolar ham mavjud. Jumladan, ayrim hududlarda ish o‘rinlarining yetishmasligi, yoshlarning kasb tanlashdagi noaniqligi, raqamli ko‘nikmalarning yetarli emasligi hamda mahalla tizimida malakali mutaxassislar yetishmovchiligi ushbu jarayon samaradorligiga salbiy ta‘sir ko‘rsatmoqda. Shu sababli, kadrlar salohiyatini oshirish, zamonaviy boshqaruv usullarini joriy etish va innovatsion yondashuvlarni kengaytirish muhim vazifalardan biri hisoblanadi.

Zamonaviy taraqqiyot sharoitida yoshlar bandligini ta‘minlashda klaster yondashuvi va hududiy rivojlanish strategiyalari muhim o‘rin tutadi. Ushbu yondashuvga ko‘ra, mahalla tizimi faqat ma‘muriy tuzilma emas, balki hududiy iqtisodiy rivojlanishning faol ishtirokchisi sifatida qaraladi. Ya‘ni, har bir hududning iqtisodiy salohiyati, mavjud resurslari va mehnat bozori ehtiyojlaridan kelib chiqib, yoshlar bandligini ta‘minlash mexanizmlari shakllantiriladi.

“ZAMONAVIY DUNYODA SUN’IY IDROKNING RIVOJLANISHI: YANGI DAVR MUAMMOLARI VA YANGI YECHIMLAR JURNALI”

30-Aprel, 2026-yil

Shu bilan birga, “aktiv bandlik siyosati” konsepsiyasi o‘zini o‘zi boshqarish organlari faoliyatida tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda. Bu konsepsiya faqat ishsizlarni ro‘yxatga olish bilan cheklanmaydi, balki ularni qayta tayyorlash, kasbiy yo‘naltirish va yangi iqtisodiy faoliyatga jalb etishni ham o‘z ichiga oladi. Natijada yoshlar passiv yordam oluvchi emas, balki faol iqtisodiy subyektga aylanadi.

Bundan tashqari, mahalla darajasida ijtimoiy innovatsiyalarni joriy etish ham muhim mexanizm hisoblanadi. Masalan, yoshlar uchun “bir darcha” tamoyili asosida xizmat ko‘rsatish tizimini yaratish ularning bandlikka kirish jarayonini soddalashtiradi. Bu tizim orqali yoshlar bir vaqtning o‘zida ish qidirish, kasb o‘rganish va tadbirkorlikni boshlash bo‘yicha xizmatlardan foydalanish imkoniga ega bo‘ladi.

Yana bir muhim jihat — yoshlar orasida “o‘zini o‘zi band qilish” modelining rivojlanishidir. Zamonaviy iqtisodiyotda frilanserlik, onlayn xizmatlar, IT sohasidagi mustaqil ishlar kengayib bormoqda. O‘zini o‘zi boshqarish organlari esa ushbu yangi iqtisodiy modelni qo‘llab-quvvatlash, yoshlarni raqamli ko‘nikmalarga o‘qitish va ularni global platformalarga integratsiya qilishda muhim rol o‘ynashi zarur.

Shunday qilib, zamonaviy sharoitda yoshlar bandligini ta‘minlash faqat an‘anaviy ish o‘rinlarini yaratish bilan emas, balki yangi iqtisodiy shakllarni rivojlantirish, innovatsion yondashuvlarni joriy etish va mahalla institutini iqtisodiy transformatsiya jarayoniga faol jalb etish orqali amalga oshiriladi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy taraqqiyot sharoitida yoshlar bandligini ta‘minlash ko‘p qirrali va kompleks yondashuvni talab etadi. Bu jarayonda o‘zini o‘zi boshqarish organlari faoliyatini takomillashtirish orqali samarali natijalarga erishish mumkin. Ayniqsa, “mahallabay” ishlash tizimi, raqamli texnologiyalarni joriy etish, davlat-xususiy sheriklikni rivojlantirish hamda kasb-hunar ta‘limini takomillashtirish asosiy mexanizmlar sifatida xizmat qiladi.

Kelgusida ushbu yo‘nalishda olib borilayotgan islohotlarni izchil davom ettirish, innovatsion yondashuvlarni kengaytirish hamda yoshlarni iqtisodiy faollikka jalb etish orqali ularning bandligini ta‘minlash darajasini yanada oshirish mumkin. Bu esa mamlakatning barqaror rivojlanishi va jamiyat farovonligini ta‘minlashga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR :

1. Berdibekov, Azamat, et al. “Management of Employment in the Youth Labor Market: The Developing Country Case Study.” SAGE Journals, 2024.
2. Otakuzieva, Z. M., and M. I. Askarova. “The Share of Young People in the Population of Uzbekistan and Their Entry into the Labor Market.” ResearchGate, 2023.
3. Boltaev, Burkhon S. “Youth Employment and the Role of Human Capital in Labor Relations.” Innopublic, 2022.

“ZAMONAVIY DUNYODA SUN’IY IDROKNING RIVOJLANISHI: YANGI DAVR MUAMMOLARI VA YANGI YECHIMLAR JURNALI”

30-Aprel, 2026-yil

4. Bobojonov, I. U. “The Issue of Cooperation of the Mahalla Institution with Governmental and Non-Governmental Organizations on Employment of Youth.” *The American Journal of Social Science and Education Innovations*, 2021.

5. Ospanova, A., et al. “State Support for Youth in Employment: World Practice and Uzbekistan’s Experience.” *ResearchGate*, 2024.